

ВІДГУК

Офіційного опонента на дисертаційну роботу

Чуприни Миколи Івановича

«Вторинні дерматофітози (маласезіоз, альтернаріоз): епізоотологія, диференціальна діагностика, особливості лікування асоційованих форм мікозів», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина
галузі знань 21 Ветеринарна медицина
у разову спеціалізовану вчену раду
Державного біотехнологічного університету

Актуальність теми. Асоційовані форми мікозів у собак, зокрема дерматофітози, є актуальною проблемою ветеринарної дерматології, оскільки вони часто ускладнюють діагностику та лікування шкірних захворювань. Хоча гриби родів *Malassezia* та *Alternaria* відносяться до умовно-патогенної мікрофлори, вони можуть виступати як первинними патогенами, так і вторинними інфекціями на фоні інших дерматологічних патологій.

Malassezia pachydermatis є коменсальним мікроорганізмом, що за певних умов може спричиняти дерматити та отити у собак. Фактори, що сприяють патологічному розмноженню *Malassezia*, включають алергічні захворювання (атопічний дерматит, блошиний алергічний дерматит), рецидивуючі бактеріальні піодермії. Клінічні прояви маласезійного дерматиту включають інтенсивний свербіж, еритему, гіперпігментацію, лущення та неприємний запах шкіри.

Alternaria spp. є умовно-патогенними грибами, які можуть спричиняти алергічні реакції та дерматити у собак. Вони часто виявляються у тварин з підвищеною чутливістю до грибкових алергенів. Сенсibilізація до цих грибів може ускладнювати перебіг алергічних захворювань шкіри та потребує специфічної діагностики та лікування.

Епізоотологічні особливості вторинних дерматомикозів у випадках спричинення захворювань як в самотійній, так і в асоційованій формі не описані в наукових джерелах, що дає підстави для проведення подальших досліджень.

Діагностика асоційованих форм мікозів ускладнюється необхідністю диференціювання первинних та вторинних інфекцій, а також виявлення супутніх бактеріальних або алергічних захворювань. Цитологічне і культуральне дослідження є ключовими методами для виявлення та ідентифікації грибів на шкірі собак. Необхідно удосконалювати методи виділення та ідентифікації збудників, особливо за асоційованого перебігу дерматофітозів.

Лікування асоційованих мікозів передбачає усунення основного захворювання та застосування протигрибкових препаратів. Терапія може включати місцеві засоби, такі як шампуні з міконазолом або хлоргексидином, а також системні антимікотики у випадках генералізованих уражень. Важливим аспектом є контроль та корекція супутніх факторів, що сприяють розвитку інфекції, наприклад, алергічних реакцій. Доведено токсичний вплив на організм системних протигрибкових препаратів, виникнення рецидивуючого перебігу

захворювань, а також резистентності збудників до звичних терапевтичних засобів. Наведені дані вимагають розробки нових ефективних схем терапії, розрахованих на лікування різних форм дерматофітозів.

Таким чином, асоційовані форми мікозів у собак є значущою проблемою, що потребує комплексного підходу до діагностики та лікування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Отримані в дисертаційному дослідженні матеріали є складовою частиною наукової роботи, що виконується в Державному біотехнологічному університеті в межах ініціативної теми «Діагностика, лікування, профілактика та заходи боротьби з інфекційними хворобами тварин» (номер державної реєстрації 0121U110359, 2021–2030 рр.).

Наукова новизна одержаних результатів. Уперше встановлено епізоотологічні особливості (поширеність, породна, статева, вікова та сезонна схильність) асоційованих форм дерматомікозів собак, спричинених умовно-патогенними грибками родів *Malassezia* і *Alternaria*.

Уперше описано покрокову диференційну діагностику вторинних асоційованих дерматомікозів собак, запропоновано метод культивування та морфологічну характеристику грибів роду *Alternaria*, виділених від хворих собак.

Уперше обгрунтовано та запропоновано схеми терапії асоційованих форм дерматомікозів у собак, що передбачають застосування комплексних лікарських засобів із науково-обгрунтованим етіологічним та патогенетичним ефектом. Проведено ґрунтовне дослідження їхньої терапевтичної ефективності та профілю безпечності при застосуванні за запропонованим курсом.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати дослідження є важливим науковим підґрунтям для глибшого розуміння механізмів розвитку та клінічного перебігу асоційованих форм дерматомікозів у собак. Результати, отримані в ході вивчення епізоотологічних особливостей дерматомікозів у собак, розроблений алгоритм диференційної діагностики та запропоновані ефективні терапевтичні підходи можуть слугувати науково-практичною базою для епізоотологів у проведенні подальших досліджень у сфері ветеринарної мікології та дерматології.

Розроблений спосіб виділення грибка *Malassezia* (Додаток В) може бути використаний як в умовах ветеринарних клінік, так і під час проведення науково-практичних занять у вищих навчальних закладах.

Впровадження у щоденну клінічну практику лікарів ветеринарної медицини розробленої комплексної системи профілактичних і лікувальних заходів за асоційованих форм дерматофітозів, а також ефективних схем терапії асоційованих форм мікозів підвищить ефективність терапії та запобігатиме рецидивам захворювання (Додаток Б).

За темою дисертаційної роботи проведено науково-дослідні роботи № 43-23-24 ДП «Методичні рекомендації проблем діагностики, лікування та профілактики окремих інфекційних хвороб дрібних тварин» і № 4-23 ДП «Впровадження схем лікування і профілактики асоційованих форм мікозів собак та схем профілактично-лікувальних заходів за асоційованих респіраторних

інфекцій котів», результати яких впроваджено у виробництво і освітній процес (Додаток Д).

Кількість і обсяг публікацій та повнота опублікованих результатів досліджень. За темою дисертаційної роботи опубліковано 14 наукових праць, з яких: 7 статей у фахових виданнях України, 6 тез доповідей та один опис до патенту України на корисну модель.

Структура роботи, обґрунтованість та достовірність результатів досліджень, заключень та висновків здобувача. Дисертація Чуприни Миколи івановича написана українською мовою, відповідає вимогам МОН України щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Основна частина дисертації викладена на 138 сторінках, ілюстрована 20 таблицями, 5 рисунками, 6 додатками. Загальний обсяг роботи становить 151 сторінку. Робота складається з розширеної анотації, переліку умовних позначень, вступу, огляду літератури, матеріалів і методів досліджень, результатів власних досліджень, їхнього аналізу й узагальнення, висновків, пропозицій виробництву, списку використаних джерел літератури, який налічує 156 найменувань, у тому числі 138 – латиницею. У тексті є посилання на всі використані ідеї, результати і тексти інших авторів. Назва дисертації відповідає її змісту.

Вступ (с. 24–28) достатньо повно розкриває всі необхідні елементи роботи згідно існуючих вимог: актуальність обраної теми, мету, завдання, об'єкт, предмет і методи досліджень, наукову та практичну новизну одержаних результатів, особистий внесок здобувача, дані про апробацію дисертації та опубліковані роботи за її темою.

Розділ 1. Огляд літератури (с. 29–42) складається з семи підрозділів: 1.1. Історична довідка щодо маласезіозу і альтернаріозу собак (с. 29–32); 1.2. Епізоотологічні особливості маласезіозу і альтернаріозу у собак (с. 32–33); 1.3. Етіологія і патогенез дерматопатологій, спричинених представниками родів *Malassezia* і *Alternaria* (с. 33–35); 1.4. Клінічні прояви дерматомікозів, спричинених представниками родів *Malassezia* і *Alternaria* (с. 35–36); 1.5. Діагностика дерматопатологій, спричинених представниками родів *Malassezia* і *Alternaria* (с. 36–38); 1.6. Лікування дерматомікозів, спричинених представниками родів *Malassezia* і *Alternaria* (с. 38–41); 1.7. Висновок з огляду літератури (с. 41–43). В огляді літератури здобувач проаналізував сучасні наукові дані щодо епізоотологічних особливостей маласезіозу та альтернаріозу у собак, етіології й патогенезу дерматопатологій, спричинених представниками родів *Malassezia* і *Alternaria*, їхніх клінічних проявів, сучасних методів діагностики, а також підходів до лікування зазначених захворювань. Розділ є результатом вивчення сучасних наукових джерел, переважно англomовної літератури. Огляд літератури завершується чітко сформульованими висновками. В цілому матеріали викладені у логічній послідовності і заслуговують позитивної оцінки.

Розділ 2. Матеріали та методи досліджень (с. 45–51). Дисертаційна робота виконувалася у Державному біотехнологічному університеті в межах ініціативної теми «Діагностика, лікування, профілактика та заходи боротьби з інфекційними хворобами тварин» (номер державної реєстрації 0121U110359,

2021–2030 рр.) та на базі приватних амбулаторій ветеринарної медицини в м. Запоріжжі і м. Тернополі.

Для виконання поставлених завдань і досягнення мети досліджень до пацієнтів, що мали ознаки дермальних патологій, застосовували наступний комплекс методів відбору: клініко-епізоотологічні дослідження; мікроскопічні і культурально-мікробіологічні дослідження матеріалу з уражених ділянок поверхні тіла собак; загальний клінічний і біохімічний аналізи крові, а також спеціальні дослідження з метою виключення паразитарних інвазій. Всього досліджено 1 067 хворих собак віком від 6 місяців до 12 років з клінічними ознаками дерматопатологій.

На першому етапі досліджень Дисертантом було проведено загальне обстеження пацієнтів з ознаками дермальних патологій, під час якого здійснено збір анамнестичних даних, насамперед зі слів власників. З'ясовано наявність змін у поведінці тварин (збудження, занепокоєння, свербіж, надмірне вилизування окремих ділянок, пригнічення тощо), змін стану шкіри та шерсті, ознак надмірного лущення шкірного епітелію, надлишкового утворення вушної сірки, а також час появи перших клінічних проявів, їх інтенсивність, наявність періодичних загострень або стабільного перебігу та динаміку розвитку симптомів. Крім того, дисертантом враховано результати попереднього лікування тварин в інших ветеринарних установах. Собак, у яких за попередніми діагнозами було встановлено маласезіозний дерматит або дерматомікоз, віднесено до групи тварин із рецидивуючим перебігом захворювання.

На другому етапі досліджень дисертантом проведено мікологічні дослідження хворих собак на наявність мікроспорії, трихофітії та альтернаріозу із використанням селективного живильного середовища Dermakit в залежності від статі, віку, породи та сезону. З метою диференційної діагностики також виконано дослідження на наявність паразитарних інвазій, зокрема отодектозу, демодектозу та сифонаптерозу.

На третьому етапі досліджень дисертантом визначено терапевтичну ефективність запропонованої схеми лікування собак, хворих на асоційовану форму мікозу. Упродовж 2022–2024 рр. у м. Запоріжжі та м. Тернополі проведено лікування й аналіз результатів комплексної терапії 117 собак із підтвердженим діагнозом асоційованої форми мікозу, спричиненого представниками родів *Malassezia* та *Alternaria*, відібраних із 1067 обстежених тварин. Під час лікування оцінювали динаміку клінічних проявів, зокрема інтенсивність еритеми, лущення та свербіжу. Клінічні обстеження проводили до початку лікування, через один, два та три тижні, а також через один місяць після його завершення. Цитологічне й культуральне дослідження виконували до початку терапії, через три тижні лікування та через один місяць після клінічного одужання. Крім того, дисертантом проаналізовано вплив проведеної терапії на гематологічні та біохімічні показники крові у 46 собак.

На четвертому етапі досліджень дисертантом визначено терапевтичну ефективність запропонованої схеми лікування собак, хворих на маласезіозний отит. Кількість виконаних досліджень є достатньою для встановлення об'єктивних даних стосовно поставлених завдань.

Розділ 3. Результати досліджень (ст. 52–95). У розділі наведено матеріал, одержаний здобувачем у процесі досліджень. Підрозділи складаються з 4 пунктів, що дозволило логічно структурувати весь матеріал згідно з метою і завданнями досліджень.

У підрозділі **3.1 «Відбір тварин піддослідних груп за даними клінічного і лабораторного дослідження та диференційної діагностики»** (с. 52–56) М. І. Чуприною наведено результати формування піддослідних груп. Дисертантом обстежено 1067 собак віком від 2 місяців до 12 років. За результатами аналізу анамнестичних даних із подальших досліджень виключено 298 тварин (27,9 % від загальної кількості обстежених), у яких діагностовано гострі алергічні реакції та травматичні ушкодження. Після проведення комплексу клінічних, лабораторних і диференційно-діагностичних досліджень до подальшого аналізу включено 769 (72,1 %) собак із ознаками дерматопатологій різної етіології, зокрема спричинених представниками родів *Malassezia* та/або *Alternaria* як у формі моноінфекції, так і асоційованої інфекції.

Серед 769 обстежених собак із патологією шкіри дисертантом встановлено, що найчастіше ураження локалізувалися в ділянці пахових западин і вентральної поверхні тулуба (22,9 %) та внутрішньої поверхні вушних раковин (21,1 %). Рідше патологічний процес виявляли на дистальних відділах кінцівок, у ділянці кореня хвоста, навколо очей або мав дисемінований характер. Симетричні ураження реєструвалися лише у поодиноких випадках (0,5 %).

За результатами лабораторних досліджень дисертантом встановлено, що серед 1067 обстежених собак у 514 діагностовано дерматити інфекційної етіології, з яких у 233 тварин (21,8 % від загальної кількості обстежених та 45,3 % серед собак з інфекційними дерматитами) підтверджено асоційовану дерматофітію, спричинену представниками родів *Malassezia* та *Alternaria*. Найпоширенішою була асоціація *Malassezia* spp. і *Alternaria* spp. (70,4 %), тоді як інші комбінації збудників реєструвалися значно рідше.

У підрозділі **3.2 Епізоотологічні особливості асоційованих форм мікозу** (с.56–61) встановлено, що 49 % хворих тварин страждали на дерматофітози, при цьому у 56 % випадків захворювання перебігало у формі моноінфекції, а у 44 % – у вигляді асоційованої інфекції. Серед асоційованих мікозів найчастіше реєстрували поєднання представників родів *Malassezia* і *Alternaria* (70,4 %). Показано, що асоційовані форми мікозів частіше виявляли у самок (57,9 %), переважно у собак віком 3–7 років (45,9 %), а найбільш схильними були довгошерсті породи, зокрема йоркширські тер'єри, англійські кокер-спанієлі, ши-тцу та такси. Водночас встановлено, що у 60,9 % тварин дерматомікози мали рецидивуючий перебіг. Також визначено сезонність захворювання з найвищими показниками захворюваності у весняно-літній період, з піком у червні та липні.

У підрозділі **3.3 «Лікування собак, хворих на асоційовану форму мікозу, та результати проведеної терапії»** (с. 62–80) наведено результати оцінки ефективності комплексного лікування 117 собак із клінічно та лабораторно підтвердженою асоційованою грибковою інфекцією, спричиненою представниками родів *Malassezia* та *Alternaria*. Залежно від клінічного стану та біохімічних показників крові тварин розподілено на три дослідні групи, для яких

застосовано різні схеми терапії. Ефективність лікування оцінювали за динамікою клінічних ознак (еритема, лущення, свербіж), а також за результатами цитологічних, культуральних, гематологічних і біохімічних досліджень.

Встановлено, що вже з 14-ї доби лікування свербіж був відсутній у тварин усіх груп, а на 21-шу добу клінічні прояви практично повністю зникали. Повне клінічне одужання та негативні результати цитологічних і культуральних досліджень були досягнуті через 28–30 діб лікування. Найкращі результати терапії отримано у другій дослідній групі, де клінічне одужання наставало швидше, а нормалізація лабораторних показників була більш вираженою. У тварин третьої групи, які мали ознаки порушення функціонального стану печінки, застосована схема лікування також забезпечила позитивну динаміку, що підтверджувалося зниженням активності печінкових ферментів (АЛТ, АСТ), концентрації білірубіну та нормалізацією гематологічних показників. Загалом після завершення терапії біохімічні й гематологічні показники у тварин усіх груп перебували в межах фізіологічної норми, що свідчить про ефективність і безпечність запропонованих схем лікування.

У підрозділі **3.4 «Терапія собак, хворих на маласезіозний отит»** (с. 80–92) наведено результати оцінки ефективності лікування 65 собак, розподілених на три групи: з неускладненим маласезіозним отитом, маласезіозним отитом, ускладненим бактеріальною інфекцією (*Staphylococcus* spp., *Streptococcus* spp.), та рецидивуючим маласезіозним отитом. Для кожної групи застосовано відповідні схеми терапії із використанням препаратів Аурікап, СкінГард, Neptra та Траумель.

Ефективність лікування оцінювали за динамікою клінічних ознак (еритеми, лущення, свербіж) та результатами цитологічних досліджень. Встановлено поступове зменшення вираженості клінічних симптомів у тварин усіх груп: свербіж повністю зникав до 21-ї доби, а еритема й лущення – до 28-ї доби лікування. Цитологічні дослідження на наявність *Malassezia* на 21-шу добу терапії та через місяць після завершення лікування були негативними. Отримані результати свідчать про високу ефективність запропонованих схем лікування маласезіозного отиту, незалежно від клінічної форми перебігу захворювання, та відсутність рецидивів упродовж місяця після завершення терапії.

У **висновках до розділу 3** (с. 93–95) узагальнено результати епізоотологічних, діагностичних і терапевтичних досліджень. Показано, що запропонований алгоритм диференційної діагностики забезпечує ефективне виявлення асоційованих форм грибкових уражень шкіри у собак та дозволяє встановити їх основні епізоотологічні особливості. Визначено вікову, породну та сезонну схильність до захворювання, а також високу частоту рецидивів. Обґрунтовано ефективність запропонованих схем лікування асоційованих мікозів і маласезіозного отиту, які забезпечували клінічне одужання тварин, нормалізацію лабораторних показників та відсутність рецидивів упродовж періоду спостереження.

Розділ 4 Аналіз та узагальнення результатів досліджень (с. 96–112). Автор змістовно та об'єктивно інтерпретує одержані епізоотологічні та

експериментальні результати, що мають наукову аргументацію і свідчать про її високий науковий рівень.

Висновки (с. 113–115) складаються з десяти пунктів та містять узагальнення усього матеріалу, який було представлено у попередніх розділах. Усі висновки логічно випливають із виконаних автором досліджень та відповідають завданням досліджень.

Пропозиції виробництву (с. 116) містять чотири пункти, що стосуються впровадження результатів дисертаційного дослідження у практику ветеринарної медицини та освітній процес. Дисертантом рекомендовано використовувати отримані дані щодо епізоотологічних і клінічних особливостей асоційованого перебігу дерматомікозів собак під час діагностики, диференційної діагностики та лікування захворювань, спричинених грибами родів *Malassezia* і *Alternaria*. Також запропоновано впровадити результати досліджень у підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Ветеринарна медицина», використовуючи їх при викладанні дисциплін «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Епізоотологія та інфекційні хвороби тварин» і «Внутрішні хвороби тварин», а також під час розроблення методичних рекомендацій і навчальних посібників з мікології та епізоотології для здобувачів вищої освіти та лікарів ветеринарної медицини.

Список використаних джерел (с. 117–137). Список налічує 156 найменувань, з яких 138 подано латиницею.

Додатки (с. 138–151). Дисертація містить 5 додатків в яких представлені список публікацій здобувача та відомості про апробацію, свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір, патент на корисну модель, схема диференційної діагностики асоційованих форм мікозів, спричинених представниками родів *Alternaria* spp. і *Malassezia* spp., у хворих собак з дермальним синдромом, акти впровадження результатів науково-дослідних робіт в освітній процес закладів вищої освіти, акт впровадження науково-дослідної роботи у виробництво.

Дисертація написана науковою мовою, акуратно оформлена, її матеріали викладені доступно з достатньою кількістю ілюстрованого матеріалу. Здобувач вільно володіє матеріалом, що вказує на його високу фахову обізнаність в досліджуваній тематиці.

Апробація результатів досліджень, повнота їх викладення в опублікованих працях, достовірність і обґрунтованість наукових положень, висновків, рекомендацій. Результати дисертаційної роботи М.І. Чуприни доповідались та обговорювались на VIII міжнародній науково-практичній конференції «Modern Research in World Science» (Львів, 2022); міжнародній науково-практичній конференції науково-педагогічних працівників та молодих науковців «Актуальні аспекти розвитку ветеринарної медицини в умовах євроінтеграції», присвяченій 85-річчю заснування факультету ветеринарної медицини ОДАУ (Одеса, 2023); V міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates» (Дніпро, 2023); всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи» (Харків, 2023); IX всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції

«Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині» (Полтава, 2024); міжнародній науково-практичній конференції науковців, викладачів та аспірантів «Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи (Харків, 2024); міжнародній науково-практичній конференції «Єдине здоров'я–2024» (Київ, 2024); міждисциплінарному симпозіумі «Хвороби регуляції з позиції прецизійного підходу. Фокус на поліпрагмазію» (Київ, 2024); міждисциплінарному семінарі «Кишківник – центр біохімічної сигналізації» (Київ, 2025).

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які подані здобувачем для публічного захисту. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування.

Дискусійні, критичні зауваження та запитання до здобувача. У дисертації опонент не знайшов недоліків, які заважали б дати позитивну оцінку. Проте, оцінюючи дисертаційну роботу Чуприни Миколи Івановича позитивно, необхідно вказати на деякі уточнення і дати пояснення.

1. Джерела [37, 38, 58, 59, 74, 98-100, 135] не відповідають тематиці дисертаційного дослідження.

2. Невідповідність у джерелі 118: у тексті зазначено, що аналіз виконували на аналізаторі HBVET-1 та вручну в камері Горяєва. Однак стаття Moritz et al. (2004), яку ви цитуєте, присвячена розробці та верифікації референтних значень крові собак і котів на гематологічній системі ADVIA 120 (лазерна проточна цитометрія).

3. На стор. 4 і 5 надруковано: «... оклацитибін», слід: «... оклацитиніб».

4. На стор. 8 надруковано: «... ву 81,8 % випадків», слід: «... в 81,8 % випадків»; надруковано: «... помірна еритема», слід «... помірна еритема».

5. На стор. 25 надруковано: «... ріхних форм ...», слід: «... різних форм».

6. На стор. 28 надруковано: «... міжнародній науково-практичній конференції ...», слід: «... міжнародній науково-практичній конференції».

7. На стор. 52 надруковано: «... місяїв», слід «... місяців», надруковано: «... результати ...», слід: «... результатами ...».

8. На стор. 50 написано: «Кров відбирали з латеральної підшкірної вени передньої кінцівки». Це анатомічна помилка. Латеральна підшкірна вена (*v. saphena lateralis*) розташована на задній кінцівці (в ділянці гомілки). На передній кінцівці проходить медіальна або краніальна підшкірна вена передпліччя (*v. cephalica*).

9. На стор. 52 надруковано: «...самки хворіли частіше самців...» – в українській мові при порівнянні використовується прийменник *за* або конструкція *ніж*. Правильно: «частіше за самців» (або «ніж самці»).

10. На стор. 58 надруковано: «У меншій мірі схильними...» — це русизм. Правильно: «Меншою мірою схильними...».

11. У тексті вказано: «... діаметром 0,8 – 10,0 мм». Діаметр ветеринарної діагностичної петлі зазвичай становить 0,8 – 1,0 см (або 8–10 мм). Значення «10,0

мм» є правильним у міліметрах, але діапазон від «0,8 мм» (крихітна петля) до «10,0 мм» (гігантська петля) виглядає як технічна помилка або неправильно переведені одиниці виміру.

12. Виявлено неузгодженість у наведених даних щодо віку досліджуваних тварин. Так, у розділі «Матеріали і методи досліджень» (с. 43) зазначено, що під наглядом перебувало 1067 собак віком від 6 місяців до 12 років, тоді як у підрозділі 3.1 (с. 52) вказано, що було досліджено 1067 собак віком від 2 місяців до 12 років. Уточніть, який віковий діапазон є правильним.

13. Потребує уточнення наведений розподіл досліджуваних тварин. Із 514 собак після виключення 27 тварин залишилося 487, однак далі зазначено, що асоційовану форму виявлено у 233 собак (47,8 % від собак із клінічними ознаками мікозів різної етіології). Із наведеного формулювання випливає, що всі 487 собак належали до цієї групи, проте не зрозуміло, який статус мали решта 254 тварини. Просимо уточнити критерії розподілу досліджуваних собак та чітко вказати, чи йдеться про моноінфекції, чи про інші форми грибкових уражень.

14. Ви зазначаєте, що у всіх 233 тварин діагноз був зумовлений асоціацією *Malassezia* spp. та *Alternaria* spp., тоді як відповідно до даних табл. 3.2 лише у 164 собак (70,4 %) виявлено саме таку комбінацію збудників. В інших випадках до складу асоціацій входили також *Microsporum canis* та/або *Trichophyton* spp. Просимо уточнити наведене формулювання відповідно до отриманих результатів.

15. Чим обґрунтоване використання селективного середовища Dermakit для виявлення та ідентифікації грибів роду *Alternaria*, якщо воно призначене для культивування та диференціальної діагностики дерматофітів? Уточніть методику виділення та ідентифікації *Alternaria* відповідно до загальноприйнятих мікологічних методів.

16. Чим можна пояснити використання в роботі назви *Malassezia canis*, якщо такого виду в сучасній мікологічній номенклатурі не існує? Чи не йдеться в цьому випадку про *Microsporum canis*, що відповідає наведеному опису культуральних властивостей?

17. Чим обґрунтовано використання терміна «асоційована дерматофітія» щодо уражень, спричинених *Malassezia* spp. та *Alternaria* spp., якщо ці мікроорганізми не належать до дерматофітів? Чи не доцільніше використовувати терміни «асоційований мікоз» або «асоційована грибкова інфекція»?

18. Які критерії були використані для підтвердження етіологічної ролі *Alternaria* spp. у розвитку дерматологічних захворювань собак та для відмежування її від випадкової контамінації або сапрофітної мікрофлори?

19. Чим можна пояснити те, що найбільшу схильність до асоційованих форм мікозів встановлено у собак окремих порід (йоркширський тер'єр, ши-тцу, англійський кокер-спаніель тощо)? Чи враховувалася чисельність собак кожної породи у загальній популяції, щоб виключити вплив нерівномірної представленості порід у вибірці?

20. Якими критеріями керувалися при формуванні терапевтичних груп та розподілі тварин між ними? Чи здійснювався розподіл тварин між групами за випадковим принципом, і чи були групи статистично порівнянними за віком,

породою, тяжкістю перебігу захворювання та іншими клінічними показниками до початку лікування?

21. На підставі яких критеріїв Ви робите висновок про терапевтичну ефективність запропонованих схем лікування, якщо всі дослідні групи отримували лікування і в роботі відсутня контрольна група без застосування запропонованих схем або з використанням стандартного протоколу терапії?

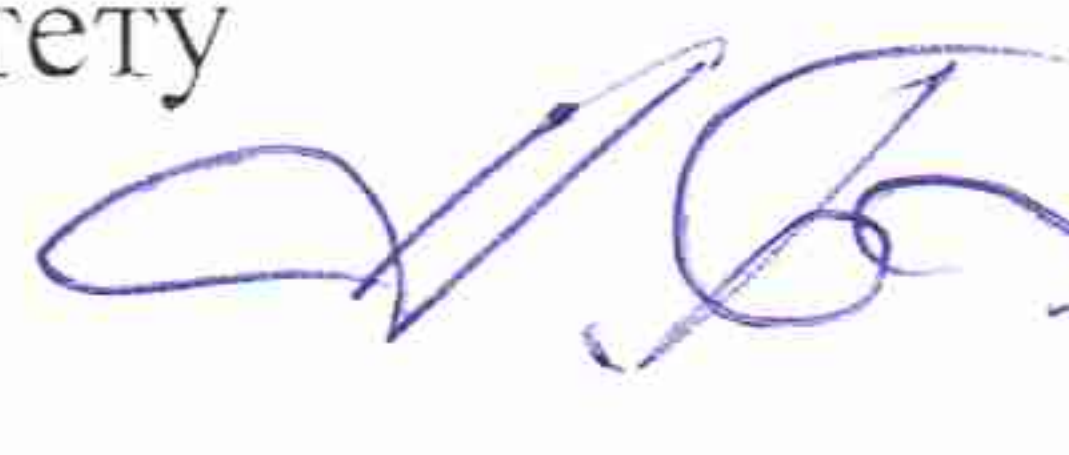
22. У чому полягає наукова новизна запатентованого способу виділення грибів роду *Malassezia* від собак порівняно з уже існуючими методами культивування та лабораторної діагностики, і які його основні переваги підтверджені експериментально?

Загальний висновок на дисертацію

Оцінюючи позитивно дисертаційну роботу **Чуприни Миколи Івановича «Вторинні дерматофітози (маласезіоз, альтернаріоз): епізоотологія, диференціальна діагностика, особливості лікування асоційованих форм мікозів»** слід відзначити, що за актуальністю, науковою новизною, теоретичною й практичною цінністю, обсягом проведених досліджень і аналізом одержаних результатів, достатньою повнотою викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях рецензована робота відповідає вимогам, що передбачені Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), оформлена згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та МОН України від 31.05.2019 № 759 зі змінам і доповненнями, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина галузі знань 21 Ветеринарна медицина.

Офіційний опонент:

професор кафедри інфекційної патології,
біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування
ім. проф. В. Я. Атамася
Одеського державного аграрного університету
доктор ветеринарних наук, професор

Микола БОГАЧ

Підпис професора кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася ОДАУ доктора ветеринарних наук, професора Миколи БОГАЧА засвідчую: *ст. інспектор*

з кадрів *Дир. М. Яковлев*

